

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104709

Crèdits: 12

Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA

Matèria: LLENGUATGES I CREACIÓ

Curs: PRIMER

Semestre: ANUAL

EQUIP DOCENT

Audiovisual: Daniel Pitarch & Edu Valderrey

Fotografia: Elisabet Insenser & Jordi Mascarell

Arquitectura Gràfica: Paloma González & Marina Martínez

Impressió Gràfica: Marta Fuertes & Laia Arqueros

Arts de la matèria A: Santiago Planella

Arts de la matèria B: Maria Díez & Carla Mañosas

Motlles i prototips: Rosa Ferrer & Jordi Encinas

Construccions digitals: Raúl Nieves & Pep Tornabell

Coordinadora: Marta Fuertes

Hores de dedicació: 300h

Hores lectives: 210h

Hores autònomes: 90h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria està formada per tres assignatures obligatòries, de tall pràctic, vinculades a la definició dels llenguatges transversals a les arts i als dissenys: la Representació Gràfica-Plàstica, el Llenguatge Audiovisual, la Creació Digital, les Arts de la Matèria, L'Objecte i l'Espai, l'Edició i l'Espectacle.

El/la alumne/a parteix del coneixement dels mitjans d'expressió a través de la pràctica i l'experimentació, fins a arribar a l'assumpció plena de les habilitats i metodologies de treball que permeten desenvolupar un llenguatge propi i de forma autònoma. Tal progressió es recolza en una atenció preferent al procés de treball, l'estímul de la hibridació de llenguatges i la pròpia divisió de l'assignatura en set espais de taller (un per llenguatge) optatius.

Assignatures de la matèria:

LABORATORI DE LLENGUATGES: LLENGUATGES I EXPERIMENTACIÓ

LABORATORI DE LLENGUATGES: EINES, MATERIALS I PROCESSOS DE TREBALL

LABORATORI DE LLENGUATGES: POSICIONAMENT I ESTRATÈGIES DE CREACIÓ

LABORATORI DE LLENGUATGES: LLENGUATGES I EXPERIMENTACIÓ.

El laboratori de Llenguatges de primer és un espai de treball centrat en l'experimentació a partir d'un primer contacte amb eines, materials i processos de treball. Es tracta de que aquest primer contacte posi les bases i permeti, posteriorment, desplegar processos tècnics de més llarga durada per tal de trobar diferents recursos expressius dins de la creació artística i del disseny.

L'alumne de primer està obligat a passar pels 8 laboratoris presentats, 4 en el primer semestre i els altres 4 en el segon.

DESCRIPCIÓ DELS 4 ÀMBITS DEL PRIMER SEMESTRE:

Audiovisuals

Aquest àrea introdueix els principis del llenguatge audiovisual (àudio / vídeo) mitjançant l'experimentació, la pràctica i el coneixement de les eines de la representació de la imatge en moviment i el so.

Fotografia i imatge digital

Introducció al llenguatge fotogràfic i la imatge digital a partir dels conceptes bàsics de la presa i reproducció de fotografies per l'experimentació amb el mitjà.

Arquitectura gràfica

Introducció teòrica-pràctica al llenguatge gràfic a partir dels principals elements que el conformen, de la experimentació i d'una introducció a les principals eines de disseny.

Impressió gràfica

És una assignatura que introdueix l'alumnat en les tècniques d'estampació i impressió, descobrint les seves possibilitats gràfiques de comunicació i la seva capacitat de reproducció múltiple.

DESCRIPCIÓ DELS 4 ÀMBITS DEL SEGON SEMESTRE:

Arts de la matèria A

Es proposa experimentar les possibilitats creatives de les Arts Aplicades. És una immersió, a través de la manipulació de la matèria i procediments específics, en els processos creatius que permet a l'alumnat descobrir, experimentar, materialitzar i formalitzar en el marc de cada taller.

Arts de la matèria B

Es proposa experimentar les possibilitats creatives de les Arts Aplicades. És una immersió, a través de la manipulació de la matèria i procediments específics, en els processos creatius que permet a l'alumnat descobrir, experimentar, materialitzar i formalitzar en el marc de cada taller.

Motlles i prototips

Dedicada a l'aprenentatge de tècniques i procediments que permeten la creació de models tridimensionals i la realització de les seves rèpliques mitjançant procediments senzills.

Construccions digitals

Generar percepció i experimentar amb els llenguatges que emergeixen dels nous mitjans relacionats amb la computació digital i tangible.

OBJECTIUS

Genèrics

- Desenvolupar la capacitat de fer processos de treball partint de la pròpia matèria i/o tècnica.
- Ser capaç de prendre una posició de recerca material, tècnica sense un objectiu o una idea preestablerta.
- Experimentar amb materials i tècniques específiques en els tallers especialitzats de l'escola.

COMPETÈNCIES

E07. Aplicar les tècniques i les tecnologies adequades en funció del treball que es realitza en el camp de les arts i/o els dissenys.

E08. Analitzar i investigar les propietats dels materials i els seus processos de transformació.

E10. Integrar l'experimentació, tant guiada com autònoma, en la metodologia de treball.

E11. Treballar de forma coherent amb diferents metodologies per afrontar situacions diverses en el desenvolupament del projecte propi.

E13. Organitzar de forma coherent l'ús de mitjans d'expressió gràfica i sistemes de representació bidimensional i tridimensional.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E07.8). Analitzar els procediments, materials i eines als espais de treball propis dels llenguatges de la representació gràfica, l'objecte i espai, les arts de la matèria, l'audiovisual, la construcció digital i l'edició, transversals a les arts i els dissenys.

RA2 (E08.1). Analitzar la forma a través de l'observació i l'anàlisi de l'entorn material, tant natural com cultural.

RA3 (E10.1). Experimentar i integrar els resultats així obtinguts en la construcció formal i en la proposta final.

RA4 (E11.5). Combinar llenguatges en una síntesi expressiva i comunicativa.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

RA5 (E13.5). Explorar la dimensió expressiva i comunicativa de la forma a través de la construcció, la representació i la narració.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.
- T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.
- T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.
- T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.
- T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.
- T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de 8 àmbits de treball; 4 al primer semestre i els altres 4 al segon semestre. L'alumne cursa cadascun d'aquests 8 àmbits.

1er semestre

Audiovisual

Introducció al llenguatge audiovisual (elements –posada en escena, captura i muntatge-, el concepte de *raccord* i vocabulari bàsic). La càmera de vídeo: principis fotogràfics, controls i formats. Introducció a l'edició de vídeo: la imatge. Introducció a l'edició de vídeo: el so. Fases d'un treball audiovisual (preproducció, rodatge i edició). Visio-nats d'exemples heterogenis (cinema de ficció, experimental, videocips, animació, publicitat, etc.).

Fotografia i imatge digital

Introducció al llenguatge fotogràfic: Conceptes bàsics de la imatge fixa.

Registre de la imatge analògica i digital: funcionament de la càmera fotogràfica. Bases per al control de la il·luminació natural i artificial (plató i exterior). Reproducció de la imatge analògica i digital.

Imatge digital: Descripció i aplicació de les resolucions, formats, dominants i color, integració de la imatge, fusió d'imatges, creació de mockups a partir de fotografies capturades per l'alumne.

Arquitectura gràfica

Introducció a l'anàlisi, desenvolupament i experimentació visual a partir dels principals elements que conformen el llenguatge gràfic: tipografia, composició, retícula, format, suport i edició d'imatges, entre altres. El principal objectiu és assimilar eines de treball, metodologies i recursos per tal de poder crear, gestionar i produir una peça editorial. Es tracta d'abordar les possibilitats expressives de la comunicació visual a partir d'exercicis de curta durada.

Impressió gràfica

Familiarització amb el taller d'arts gràfiques. Presa de contacte amb les tècniques d'estampació (gravat en relleu i en buit). Iniciació en el procés d'impressió/estampació (conceptes de matriu, estampa, entintat, registre, tiratge...). Experimentació amb els llenguatges específics d'aquestes tècniques.

2n semestre

Arts de la matèria A (Pràctiques Ceràmiques i Vitrofusió)

A partir d'exercicis de curta durada però relacionats entre ells, per tal de poder desenvolupar tot el cicle del procés ceràmic, l'alumnat s'introdueix a les següents tècniques:

Ceràmica: torn, modelatge, xurros, plaques, engalbes i esmalts.

Vitrofusió: fusing i termoformat.

Aquest aprenentatge serveix perquè l'alumne pugui experimentar i conèixer els llenguatges de les Arts Aplicades.

Arts de la matèria B (Pràctiques de Joieria i de Tèxtil)

A partir d'exercicis de curta durada l'alumnat s'introdueix a les següents tècniques:

Joieria: calar, recoure i forjar .

Tèxtil: teixit i feltre .

Aquest aprenentatge serveix perquè l'alumne pugui experimentar i conèixer els llenguatges de les Arts Aplicades.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Motlles i prototips

El coneixement de materials, eines i màquines bàsiques possibilitarà que l'alumne sigui capaç d'experimentar amb la construcció de models físics i rèpliques a través de diferents tipus de motllos.

Treballant i experimentant a partir de materials i tècniques senzilles (escaiola, fang, plastilina, escuma de poliuretà, termoformat, etc.) l'alumne podrà diferenciar entre model, maqueta, prototip, producció única i seriada, així com desenvolupar coneixements d'anàlisi i comprensió de l'objecte-volum.

Construccions digitals

Generar percepció i experimentar amb els llenguatges que emergeixen dels nous mitjans relacionats amb la computació digital i tangible.

Sistemes complexos, interactius, auto organitzats, la fabricació digital i les tecnologies amb les que vivim pròpies del capitalisme de plataforma.

METODOLOGIA

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (5%), supervisades (60%) i autònomes (30%). Aquest equilibri passa per enfortir el caràcter de laboratori en el decurs de l'exercici i, per tant, de la pràctica supervisada a l'aula. Les activitats d'avaluació amb un 5% dels crèdits agafen una importància col·lectiva, de visualització conjunta dels resultats.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 15h (5%)

Hores activitats supervisades: 180h (60%)

Hores aprenentatge autònom: 90h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici de cada treball hi ha una petita presentació per part de cada àmbit a nivell intern en la qual es presenta l'enunciat del treball a realitzar així com l'organització de les diferents sessions setmanals.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne.

Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Els treballs es desenvoluparan en els diferents tallers. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que tinguin més dificultats.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: L'alumne complementarà el seu treball amb aquestes hores autònomes als diferents tallers de recursos. Això complementat, si cal, amb la recerca de diferents referents de suport.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat d'avaluació

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

Descripció: Presentacions parcials i finals dels processos duts a terme pels alumnes.

Resultats d'aprenentatge:

SISTEMA D'AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació es realitza a través del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula i al taller. L'avaluació global del procés d'aprenentatge es realitza al final del procés a partir de les realitzacions i de l'exposició oral i documental de l'argumentació del treball realitzat, així mateix la valoració del procés es realitza mitjançant el seguiment continu a l'aula taller.

Un requisit indispensable per ser avaluat, ja que estem parlant d'una avaluació continuada, és una assistència mínima del 80%. La participació activa a la classe també serà un element que determinarà la puntuació final. A part, es demanarà a l'alumnat:

—Formalització d'un treball de resultats o de l'experimentació que haurà de desenvolupar a l'aula i al taller amb el seguiment dels professors/res.

—Presentació de l'experimentació i/o proposta a la classe acompanyat dels recursos que cada subàrea creurà adequats i avaluarà en funció d'aquests.

La nota no és aritmètica en relació als treballs presentats, sinó que també depèn del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula i al taller. L'avaluació global del procés d'aprenentatge es realitza al final del procés a partir de les formalitzacions i de l'exposició oral i documental de l'argumentació del treball realitzat, tanmateix, la valoració del procés es realitza mitjançant el seguiment continu a l'aula i al taller.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (30%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (60%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

RECUPERACIONS:

Hi ha tres condicions indispensables per poder optar a recuperació:

1. Estar en la condició d'assignatura suspesa amb una nota entre 4,00 i 4,99 (queda exclosa la voluntat de pujar nota).
2. Han d'haver-se entregat el 100% dels treballs, en les condicions que cada subàrea determina.
3. 80% d'assistència mínima en l'horari lectiu.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

BIBLIOGRAFIA

AUDIOVISUALS

BORDWELL, David i THOMPSON, Kristin (2006): *El arte cinematográfico: Una introducción*. Barcelona: Paidós. [última edició anglesa actualitzada: 2019]
PAINE, Frank (1988). Sound Mixing in *Apocalypse Now*. An Interview with Walter Murch. En Elizabeth Weis i John Belton (Eds), *Film Sound:: Theory and Practice*. New York: Columbia University Press.
Guía de usuario de Adobe Premiere disponible en línia a <https://helpx.adobe.com/es/premiere-pro/user-guide.html>

FOTOGRAFIA

KELBY, Scott. *Lo mejor de la fotografía digital*. Ed. Anaya/Foto. Barcelona 2016. ISBN:978-84-415-3821-4
Michael LANGFORD, Anna FOX, Richard SAWDON SMITH, *Fotografía Básica*. Ediciones Omega, S.A., 2007.

ARQUITECTURA GRÀFICA

DONDIS, D. A. *La sintaxis de la imagen, introducción al alfabeto visual*. Gustavo Gili, 1998.
PATER, Ruben. *The politics of design : a (not so) global manual for visual communication*. Bis publishers, 2016
KLANTEN, R. i EHMANN, S. *Turning Pages. Editorial Design for Print Media*. Editorial Gestalten, 2011
MÜLLER-BROCKMANN, Josef. *Sistemas de retículas. Un manual para diseñadores*. Gustavo Gili, 2013
POTTER, Norman. *What is a designer: Things, places, messages*
REINFURT, DAVID. *A New Program for Graphic Design*. Inventory Press, 2019
UNGER, Gerard. *¿Qué ocurre mientras lees?* Campgràfic, 2009
VOELKER, Ulysses. *Structuring Design: Graphic Grids in Theory and Practice*. Ed Niggli, 2019

IMPRESSIÓ GRÀFICA

KLANTEN, Robert; MISCHLER, Mika; BILZ, Silja (2008) *El pequeño sabelotodo. Sentido común para diseñadores*. Barcelona: Index Book.
PUJAGUT, Jaume; GARCÍA, Sergi B. (2010) *Desarrollo de un proyecto gráfico*. Barcelona: Index Book.
RIAT, M. (2006) *Técnicas Gráficas. Una introducción a las técnicas de impresión y su historia. Versión 3.00*. Burriana. En línia <http://www.riat-serra.org/tgraf.html>
CATAFAL, Jordi; OLIVA, Clara. *El grabado*. Barcelona: Parramón Ediciones, s.a.

ARTS DE LA MATÈRIA A I B

SHENTON, Jan (2014). *Diseño de Tejidos*. Barcelona: Editorial Blume.
KUONI, Bignia (1995). *La cestería tradicional ibérica*. Barcelona: Ediciones El Serbal.
BIRKS, Tony (1995). *Guía completa del ceramista*. Barcelona: Ed. Blume.
CODINA, Carles (1999). *La Joyería*. Barcelona: Parramón Ediciones, 1999.
DOMENECH, Ignasi; BEVERIDGE, Philippa; PASCUAL, Eva. *El vidrio: técnicas de trabajo de horno*. Barcelona: Ed. Parramón, 2015. ISBN: 978-8434-225-54-1

MOLTLLS I PROTOTIPS

HUDSON, Jennifer (2009). *Proceso. 50 productos de diseño. Del concepto a la fabricación*. Barcelona: Ed. Blume.
HALLGRIMSSON, Bjarki (2012), *Diseño de producto: Maquetas y prototipos*. Ed. Promopress
NAVARRO LIZANDRA, José Luis (2011). *Maquetas, modelos y moldes: materiales para dar forma a las ideas*. Castellon de la Plana: Ed. Universidad Jaume I. Servicio de comunicacion y publicaciones.

CONSTRUCCIONS DIGITALS

Analogico y digital, Otl Aicher de Gustavo Gili

Form+Code <http://formandcode.com/>

Fusion 360 for Makers: Design Your Own Digital Models for 3D Printing and CNC Fabrication. 1st Edition. Lydia Sloan Cline

Learning Processing <http://learningprocessing.com/>

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 36 setmanes, és a dir, sessió per setmana seguint la següent distribució:

PRIMER SEMESTRE (16 SESSIONS)

Sessió 1

Presentació a l'aula 202/203. S'explicarà l'estructura i les característiques més rellevants dels 8 àmbits que conformen l'assignatura. Es farà la distribució dels/de les alumnes en les 4 primeres subàrees per poder començar a treballar en els tallers corresponents.

Sessió 2

Inici dels primers exercicis en el primer i segon àmbit.

Sessió 3, 4, 5, 6

Treball de desenvolupament del procés de treball en l'àmbit corresponent.

Sessió 7

Lliurament final dels treballs del primer i segon àmbit i presentació interna a cada taller.

Cada alumne/a presentarà la seva proposta acompanyada d'un document, arxiu, dossier, etc., on constarà el títol, la síntesi de la proposta, l'experimentació realitzada i el procés del treball, tot això documentat fotogràficament.

Sessió 8

Inici del tercer i quart àmbit.

Sessions 9, 10, 11, 12, 13

Treball de desenvolupament del procés de treball en l'àmbit corresponent.

Sessió 14

Lliurament dels treballs del tercer i quart àmbit respectivament i presentació interna a cada taller.

Cada alumne/a presentarà la seva proposta acompanyada d'un document, arxiu, etc. on constarà el títol, la síntesi de la proposta, l'experimentació realitzada i el procés del treball, tot això documentat fotogràficament.

Sessió 15

Sessió de lliurament de recuperacions.

Sessió 16

TANCAMENT DEL SEMESTRE. COMENTARI DE NOTES. Presentació/exposició pública dels exercicis del tercer i quart àmbit respectivament (aquesta activitat dependrà de la organització final decidida pel conjunt de professorat).

SEGON SEMESTRE

Sessió 1

Presentació a l'aula 202/203. S'explicarà l'estructura i les característiques més rellevants dels 8 àmbits que con-

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

formen l'assignatura. Es farà la distribució dels/de les alumnes en les 4 primeres subàrees per poder començar a treballar en els tallers corresponents.

Sessió 2

Inici dels primers exercicis en el primer i segon àmbit.

Sessió 3, 4, 5, 6

Treball de desenvolupament del procés de treball en l'àmbit corresponent.

Sessió 7

Lliurament final dels treballs del primer i segon àmbit i presentació interna a cada taller.

Cada alumne/a presentarà la seva proposta acompanyada d'un document, arxiu, dossier, etc., on constarà el títol, la síntesi de la proposta, l'experimentació realitzada i el procés del treball, tot això documentat fotogràficament.

Sessió 8

Inici del tercer i quart àmbit.

Sessions 9, 10, 11, 12, 13

Treball de desenvolupament del procés de treball en l'àmbit corresponent.

Sessió 14

Lliurament dels treballs del tercer i quart àmbit respectivament i presentació interna a cada taller.

Cada alumne/a presentarà la seva proposta acompanyada d'un document, arxiu, etc. on constarà el títol, la síntesi de la proposta, l'experimentació realitzada i el procés del treball, tot això documentat fotogràficament.

Sessió 15

Sessió de lliurament de recuperacions.

Sessió 16

TANCAMENT DEL SEMESTRE. COMENTARI DE NOTES. Presentació/exposició pública dels exercicis del tercer i quart àmbit respectivament (aquesta activitat dependrà de la organització final decidida pel conjunt de professorat).

ADDENDA COVID-19

En previsió que el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i que, per tant, l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir en la seva totalitat les competències que es detallen en aquesta Guia Docent, així com els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per a les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets segons criteris acordats: ratio baixa (15-18 persones per espai) o distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se. En cas que l'alumne/a presenti dificultats en aquest sentit, ho haurà de comunicar per tal de considerar el cas i trobar una solució.